

KRITINIO MĄSTYMO KOMPETENCIJŲ PLĖTOJIMAS NEFORMALIOJO UGDYMO VEIKLOSE
Nr. VP1-2.2-ŠMM-10-V-02-017

KRITINIS MĄSTYMAS – NEFORMALIAJAM UGDYMU:
PATIRTIS IR GALIMYBĖS

Konferencija

2015 m. kovo 19 d.
Viešbutis „BEST WESTERN Vilnius“
Konstitucijos pr. 14, Vilnius

PROGRAMA

13.00 – 14.00	Dalyvių registracija
14.00 – 14.10	Konferencijos atidarymas, darbotvarkės pristatymas
14.10 – 14.30	Plenarinis pranešimas „Neformaliojo ugdymo ir kritinio mąstymo ugdymo sąsajos“. Pranešėja – projekto ekspertė, VšĮ Šiuolaikinių didaktikų centro direktorė Daiva Penkauskienė.
14.30 – 14.45	Projekto rezultatų pristatymas. Pranešėja – projekto vadovė, VšĮ Šiuolaikinių didaktikų centro projektų koordinatorė Asta Matonytė
14.45 – 15.00	Kavos pertrauka
15.00 – 16.30	Projekto rezultatų pristatymas grupėse: A grupė: Kritiškai mąstančios asmenybės bruožai ir jų ugdymas. Pranešėja – projekto ekspertė Raimonda Jarienė. B grupė: Tėvų įtraukimas į kritinio mąstymo ugdymo procesus: Aktyvaus tėvų susirinkimo organizavimas. Pranešėjos – projekto multiplikatorės Mažeikių „Žiburėlio“ pradinės mokyklos mokytojos Vitalija Radvilienė, Alvina Mažeikienė. C grupė: Kritinis mąstymas – organizacijos veiklos tobulinimui. Pranešėjas – projekto ekspertas Evaldas Bakonis. D grupė: Kritinis mąstymas – socialiai atsakingas mąstymas. Pranešėjas – projekto ekspertas Tomas Rakovas.
16.30 – 17.00	Darbo grupėse ir visos konferencijos apibendrinimas. Pranešėja – projekto ekspertė prof. dr. Valdonė Indrašienė.

A grupė: Kritiškai mąstančios asmenybės bruožai ir jų ugdymas

Pagal sąmoningumo lygį R. Paulas ir L. Elder (2012) išskiria tris žmonių tipus: nekritiškus asmenis, įgudusius manipuliuotojus ir dorai, sąžiningai mąstančius žmones. Kritiškai mąstantieji priskiriami trečiajai grupei. Tačiau tai nereiškia, kad tokiais gimstama. Kritiškai mąstančia asmenybe tampama, kuomet puoselėjamos asmeninės savybės, ugdomi įpročiai, įgūdžiai ir nuostatos. Kaip atpažinti kritiškai mąstančiojo bruožus, kaip jie reiškiasi formaliojo ir neformaliojo ugdymo veiklose, kaip juos plėtoti – diskutuojama šios grupės veikloje.

B grupė: Tėvų įtraukimas į kritinio mąstymo ugdymo procesus: Aktyvaus tėvų susirinkimo organizavimas

„Aktyvus susirinkimas“ (Kjaergaard, Martinėnienė, 2000) – tai metodas, naudojamas poreikių įsivertinimui, lūkesčių, iškilusių problemų išsiaiškinimui, naujų idėjų kėlimui ir apsisprendimui dėl jų įgyvendinimo. Aktyvaus susirinkimo struktūra leidžia per trumpą laiką dalyvaujant daugumai bendruomenės narių įvertinti padėtį, kelti idėjas, jas apsvarstyti bei nuspręsti, kurias iš jų įgyvendinti. Taikant šį metodą intensyvěja kritinis mąstymas: keičiamasi kritinėmis mintimis, laisvai samprotaujama apie tai, kas kiekvienam svarbu, dalijamasi atsakomybe už konkrečius įsipareigojimus.

C grupė: Kritinis mąstymas – organizacijos veiklos tobulinimui

Vienas iš daugybės kritinio mąstymo apibūdinimų teigia, jog kritinis mąstymas – tai priimtinas apgalvotas mąstymas, nukreiptas apsispręsti, kuo tikėti arba ką daryti“ (Ennis, 2013). Šis apibrėžimas rodo kritinio mąstymo aktualumą kasdienėje ugdymo institucijų, jaunimo organizacijų veikloje, nes apima tokias šioms organizacijoms būdingas sritis kaip hipotezių formulavimas, alternatyvūs problemos, klausimų ir galimų sprendimų nagrinėjimo būdai, veiklos planai ir kūrybiniai veiksmai. Šioje grupėje diskutuojama, kas yra efektyvi organizacija, kokios veiksmingos vidinės ir išorinės organizacijų veiklos sąlygos; koks vertybių vaidmuo efektyvios organizacijos gyvenime; kaip kritinio mąstymo įgūdžiai gali pasitarnauti organizacijos veiklos tobulinimui.

D grupė: Kritinis mąstymas – socialiai atsakingas mąstymas

Dar kitas kritinio mąstymo apibūdinimas – tai socialiai atsakingas mąstymas, suvokiant, kad kiekvieno mintys, poelgiai, veiksmai neišvengiamai paliečia kitus ir atvirkščiai – kitų mąstymas ir veiksmai įtakoja asmeninį požiūrį, nuostatas, elgseną. Šioje grupėje bus diskutuojama laisvės ir atsakomybės, individualaus pasirinkimo reikšmės platesniame visuomeninio gyvenimo kontekste temomis. Svarbiausias ugdytojų uždavinys kaip tik ir yra padėti jauniems žmonėms suvokti, kad „laisvė – tai ne laisvė nuo atsakomybės, bet visiškai priešingai. Jie turi įgyti tokios mokymosi praktikos, kuri leistų ne tik sužinoti, bet ir pajusti, kad labiausiai laisvė pasireiškia kaip tik prisiimant atsakomybę“ (K. Meredith, 2002).